07.04.2021
Група № 36
Мегей А.В.
Історія України
Урок № 25-26
Тема уроку: **Зміни в ідеології та суспільному житті періоду перебудови**
Хід уроку:

1. Подивіться відео: https://www.youtube.com/watch?v=R1n1AVGa1qw
2. Опрацюйте параграф №17 в підручнику Сорочинська Н.М., Гісем О.О. Історія України: підручник для 11 кл. закл. загальн. серед. освіти / Н.М. Сорочинська, О.О. Гісем. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2019. – 240 с.: https://history.vn.ua/pidruchniki/sorochinska-ukraine-history-11-class-2019-standard-level/24.php
3. Опрацюйте конспект

Поява неформальних організацій. Українська Гельсінська спілка. Народний Рух України за перебудову. Перші вільні вибори до Верховної Ради УРСР (березень 1990 р.).

Політика перебудови, розпочата М. Горбачовим у 1985 р., створила умови для виникнення та діяльності неформальних організацій. Їх метою було створення можливостей висловити свою думку (хоча б у колі однодумців) з питань екології, „білих плям" історії, організувати своє дозвілля. Спочатку, принаймні до 1987 року, більшість неформальних об'єднань створювалася молоддю та не виходила за межі молодіжної субкультури.

До активізації суспільного життя поза традиційними для радянської політичної системи структурами спонукала бюрократизація, формалізм, відсутність ініціативи.

З 1987 р. до організації неформальних об'єднань долучається творча інтелігенція та колишні реабілітовані політв'язні тоталітарного режиму.

У цьому ж році в Києві виникає Український культурологічний клуб, а у Львові — "Товариство Лева". Свої першочергові завдання члени товариств убачали у відродженні народних традицій, впорядкуванні пам'яток архітектури та різного роду пам'ятних місць. Вони мали на меті залучення громадян до активної участі в процесах національного відродження України.

У грудні 1987 р. Спілка письменників і Спілка кінематографістів України заснували екологічну асоціацію «Зелений світ». Очолив її письменник Юрій Щербак.

На основі Української Гельсінської групи (УГГ) в березні 1988 р. сформувалася Українська Гельсінська спілка (УГС). Її очолив Л. Лук'яненко. У програмних документах організації головною метою її діяльності проголошувалася боротьба за незалежність України, за громадянські права і свободи. Офіційним друкованим органом УГС став журнал «Український вісник», що відновив свою діяльність у 1987 р., за редакцією В'ячеслава Чорновола. Поступово неформальні організації починають впливати на політичне життя. Створене в 1989 р. Товариство української мови ім. Т. Шевченка сприяло ухваленню в жовтні 1989 р. Верховною Радою УРСР Закону «Про мови в Українській РСР». Цей документ юридично закріплював державний статус української мови. Було гарантовано рівноправність мов усіх народів, що мешкали на території України.

У травні 1989 р. було утворено Українське історико-просвітницьке товариство «Меморіал». У його статуті відзначалося, що „Меморіал" має намір «сприяти повній і остаточній ліквідації сталінізму та неосталінізму в усіх сферах суспільного життя, створенню дієвих гарантій невідворотності процесу демократизації, відродженню та утвердженню гуманізму».

Одним з перших заходів «Меморіалу» стало проведення міжнародного симпозіуму «Голодомор 1932–1933 рр. в Україні».

Ідея створення Народного руху України за перебудову зародилась у Спілці письменників України. Його програма, опублікована 28 вересня 1989 р. у «Літературній Україні», була орієнтована на підтримку тих реформаторських сил у КПРС, які розпочали перебудовчу політику. Участь відомих письменників, літераторів, філософів надала ідеї Руху своєрідної легітимності, дала змогу залучити до нього велику кількість людей. Народний Рух апелював передусім до «білих плям» радянської історії. Найпотужнішою та найзначнішою виявилася акція «Українська хвиля», проведена 21 січня 1990 р. на відзначення річниці возз'єднання двох українських народних республік. В акції взяли участь 450 тис. українців, утворивши живий ланцюг від Києва до Івано-Франківська. Вона стала символом єдності українського народу.

У серпні 1990 р. відбувся ще один масштабний масовий захід — святкування 500-річчя запорозького козацтва.

Восени 1990 року на 2-му Всеукраїнському зборі Руху з назви Народний рух України за перебудову зняли слова "за перебудову». Тепер головною метою Руху стала побудова української незалежної

держави. У березні 1990 р. III З'їзд народних депутатів СРСР скасував 6 статтю Конституції СРСР, у якій ішлося про «керівну і спрямовуючу» роль КПРС у суспільстві. Це ліквідувало монополію партії комуністів на владу і відкрило шлях до створення багатопартійної системи.

Коли почалася виборча кампанія до Верховної Ради УРСР, виникли перші реально опозиційні до КПРС і КПУ політичні сили, які виступили єдиним фронтом проти комуністів задля боротьби за незалежну Українську державу. За ініціативи Української Гельсінської спілки, Народного руху України, «Меморіалу» та інших організацій було створено виборчий Демократичний блок України.

За результатами виборів у Верховній Раді УРСР утворилася парламентська більшість із комуністів і консерваторів «За Радянську суверенну Україну» (так звана «група 239»). Члени Демократичного блоку оголосили себе опозицією під назвою «Народна Рада». Очолив її Ігор Рафаїлович Юхновський.

Отже, саме неформальні організації, які з'являлися в УРСР протягом 1985–1989 рр. стали тією рушійною силою, яка дала поштовх до об'єднання населення навколо ідеї незалежності, кардинальних змін у суспільстві на користь демократизації життя, морального оздоровлення нації та відходу від принципів тоталітаризму в усіх сферах життя українців. На основі цих неформальних об'єднань і почали утворюватися перші демократичні партії, які боролися за незалежність України.

4. Виконайте тест

1. Появі та розвитку неформальних організацій сприяли

А цілеспрямована політика КПРС
Б спонсорська діяльність міжнародних фондів
В перебудовчі процеси в СРСР
Г створення безвізового режиму

2. Український культурологічний клуб був створений у

А Києві
Б Львові
В Полтаві
Г Москві

3. Українську Гельсінську спілку в березні 1988 р. Очолив

А В. Чорновіл
Б Л. Лук'яненко
В Ю. Щербак
Г В. Щербицький

4. З 1990 р. головною метою Народного Руху України було

А підтримка перебудовчих процесів у СРСР
Б боротьба за незалежність України
В боротьба за повернення комуністичного тоталітарного режиму
Г входження України до Євросоюзу

5. Перші альтернативні вибори в УРСР відбулися в

А березні 1985 р.
Б березні 1989 р.
В травні 1991 р.
Г березні 1990 р.

5. Домашнє завдання:

1. Опрацювати конспект
2. Виконайте тест

Виконані завдання відправте мені на електронну пошту anastasiamegei@ukr.net. У темі листа вказати номер групи, назву навчальної дисципліни, номер уроку, ПІБ.